

آموزش بین حرفه‌ای

تهیه کنندگان: دکتر حسین کریمی موقنی، مهتری یآوری،

فاطمه رجب دیزاوندی و رضا جفایی

به طور رایج، حرفه‌های مراقبت سلامت (اعم از پزشک، پرستار، پیراپزشک و دیگر حرفه‌ها) علی‌رغم اهمیت کار تیمی در مراقبت سلامت به عنوان مجموعه‌ای از حرفه‌ها و واحدهای مجزا فعالیت می‌کنند. حقیقت این است که اعضای این تیم‌ها به ندرت با هم آموزش می‌بینند. به علاوه آنها از رشته‌های مختلف با برنامه‌های آموزشی متفاوت می‌آیند و اصولاً کمتر می‌توانند به صورت تیمی کار کنند. یکی از دلایل ضعف کار تیمی می‌تواند درک ضعیف از دیگر حرفه‌ها باشد، از طرفی مشخص شده است که کار تیمی برای ایمنی بیمار بسیار مهم است، خصوصاً وقتی که اعضای تیم به خوبی مسئولیت‌های خود را می‌دانند، زیرا باعث می‌شود اشتباهات کمتری نسبت به افراد مرتکب شوند. در واقع می‌توان گفت ماهیت مراقبت از بیمار، تیمی بودن آن است و نیاز فزاینده به بهبود ارتباط در میان اعضای تیم مراقبت سلامت احساس می‌شود.

آموزش بین حرفه‌ای (IPE)

Inter Professional Education

سازمان جهانی بهداشت، هنگامی که اولین بار مفهوم آموزش بین حرفه‌ای را مطرح ساخت، عبارت آموزش چند حرفه‌ای¹ را به کار برد و آن را به صورت زیر تعریف کرد: «آموزش چند حرفه‌ای فرایندی

است که توسط آن گروهی از دانشجویان یا کارکنان حرفه‌های سلامت با زمینه‌های آموزشی متفاوت در طول یک دوره معین، به صورت تعاملی با یکدیگر به یادگیری می‌پردازند تا از طریق افزایش همکاری‌ها به ارائه خدمات ارتقای سلامت، پیشگیری، درمان، توان‌بخشی و سایر خدمات بهداشتی بپردازند.

مرکز توسعه آموزش بین حرفه‌ای² (CAIPE) که در بریتانیا در

سال ۱۹۸۷ تاسیس شد، بین آموزش چند حرفه‌ای و آموزش بین حرفه‌ای تمایز قائل شد و آنها را به صورت زیر تعریف کرده است:

آموزش چند حرفه‌ای موقعیت‌هایی است

که شاغلین دو یا چند حرفه به هر دلیلی در کنار هم یاد می‌گیرند اما آموزش بین حرفه‌ای هنگامی رخ می‌دهد که شاغلین دو یا چند حرفه با یکدیگر، از یکدیگر و درباره یکدیگر یاد می‌گیرند تا با افزایش همکاری‌ها، کیفیت ارائه خدمات را بهبود ببخشند.

آموزش بین حرفه‌ای یکی از رویکردهای نوین در آموزش فراگیران نظام سلامت و یکی از رویکردهای- آموزشی است که در متون

مختلف، بر استفاده از آن تأکید شده است و می‌تواند باعث افزایش همکاری‌های بین حرفه‌ای و بهبود کیفیت مراقبت از بیمار شود. در آموزش بین حرفه‌ای، شاغلین دو یا چند حرفه

با یکدیگر، از یکدیگر و درباره یکدیگر یاد می‌گیرند تا با افزایش همکاری‌ها، کیفیت ارائه خدمات و مراقبت از بیمار را بهبود بخشند. آنچه از این تعریف مشخص است این است که اولاً آموزش، توسط رخدادهای یادگیری تعریف می‌شود؛ دوماً لازمه یادگیری فعال یادگیری از، با و، درباره یکدیگر است و سوماً هدف اصلی این نوع آموزش، افزایش همکاری‌ها و بهبود مراقبت از بیمار است.

همکاری‌های بین حرفه‌ای نیز به عنوان یکی از اصول مؤثر آموزشی، مطرح شده است، به گونه‌ای که محققان زیادی بر اهمیت

کارگروهی و همکاری بین حرفه‌ای اعضای تیم سلامت تأکید کرده‌اند. در نتیجه برای افزایش عملکرد تیمی در بین پرسنل

² - Centre for the Advancement of InterProfessional Education

¹ Multiprofessional education

تیم سلامت نیاز دارند تا علاوه بر کار با مددجویان با همکاران خود نیز تعامل داشته باشند. وجود هم پوشانی فزاینده در دانش و مهارت‌های بین حرفه‌های مختلف که با ابهام در مرزهای تبیین نقش‌ها و مسئولیت‌های کارکنان حرفه‌های گوناگون همراه شده است، نیز مزید بر علت گردیده تا لزوم آموزش بین حرفه‌ای بیش از پیش احساس شود. آمادگی کافی و نگرش مناسب فراگیران و اساتید می‌تواند به برنامه ریزان و اجرا کنندگان آموزشی این امکان را بدهد تا بتوانند راحت‌تر با برطرف کردن محدودیت‌های سازمانی و ساختاری شرایط پیاده سازی آموزش بین حرفه‌ای را فراهم سازند.

منابع جهت مطالعه بیشتر:

- 1- Momeni S, Ashourioun V, Abdolmaleki M, Irajpour A, Naseri K. Interprofessional Education: a Step towards Team Work Improvement in Cardio-Pulmonary Resuscitation. Iranian Journal of Medical Education. 2011;10(5):7- 660.
- 2- Baker DP, Day R, Salas E. Teamwork as an Essential Component of High Reliability Organizations. Health services research.2006; 41(4): 98- 1576.
- 3- Masoomi R, Yamani N. A Review on Interprofessional Education in Health Professionals' Training. Iranian Journal of Medical Education. 2012; 11(9):40- 1231.
- 4- Karimi Moonaghi H, Yamani N, Irajpour A, Jafae R. Assessment of prepared students, teachers and the education of professionals in the fields of medical of radiology, and nursing Mashhad University of Medical Sciences in 2013-2014. Thesis MS Mashhad University of Medical Sciences.

مراقبت سلامت نیاز به یک استراتژی آموزشی ضروری است؛ بنابراین هر روش یا رویکرد آموزشی که بتواند رسیدن به این هدف را محقق سازد از اهمیت زیادی برخوردار است.

مزایای آموزش بین حرفه ای

- ۱) بهبود انگیزه گروه های فراگیر در این نظام آموزشی
- ۲) تغییر در نگرش و درک گروه های درگیر
- ۳) ارتقای تعاملات فردی در گروه های درگیر
- ۴) افزایش رضایت شغلی در تیم ارائه کننده خدمات سلامت
- ۵) پویایی آموزش ارائه شده به فراگیران
- ۶) ارتقای کیفیت و توجه به جامعیت در خدمات سلامت
- ۷) توجه بیشتر به نیازهای دریافت کننده خدمات و مراقبین آنها
- ۸) احترام به تمامیت و سهم ارائه خدمت هر حرفه
- ۹) مشارکت بیشتر دریافت کنندگان خدمات و مراقبین در مراقبت ها
- ۱۰) بهبود ارائه خدمات درون هر حرفه
- ۱۱) افزایش یادگیری کارکنان حرفه های نظام سلامت با یکدیگر، از همدیگر و درباره یکدیگر اشاره کرد.

محدودیت ها

- ۱) عدم نگرش مثبت به کار تیمی در بین اعضای تیم سلامت
- ۲) عدم نگرش مثبت سیاست‌گذاران سلامت نسبت به آموزش و یادگیری تیمی و آموزش بین حرفه ای
- ۳) نیاز داشتن به صرف هزینه و وقت بیشتری نسبت به آموزش سنتی و رایج
- ۴) عدم آگاهی از جایگاه دیگر اعضای تیم سلامت
- ۵) عدم احترام مناسب به جایگاه دیگر حرفه ها
- ۶) عدم وجود اعتماد کافی در فرایند کار مشارکتی بین اعضای تیم سلامت.

امروزه تأکید فراوانی بر آماده کردن تمام دانشجویان حرفه‌های بهداشت و درمان از طریق آموزش و یادگیری بین حرفه‌ای صورت می‌پذیرد؛ تا عملاً ایشان را برای ارائه عملکرد حرفه‌ای خود یاری نمایند. این ادعا بر پایه این پیش فرض استوار است که تمام اعضای

nms.edo@mums.ac.ir

http://www.mums.ac.ir/nurse/fa/EDO_main

